

Papp Klára (Debrecen, Debreceni Egyetem): *Arisztokrata hétköznapok Kolozsváron – családi levelezések tanúsága szerint*

Az elmúlt néhány évben a 18. század második feléből több erdélyi arisztokrata család levelezését olvashattam. Csáky Kata grófnő levelezését sajtó alá rendeztem, amely felhívta figyelmemet arra, milyen sok értesülést, híradást, apró észrevételt tartalmaznak a levelek a családi mindennapokról. Csáky grófnő kolozsvári házáat később leánya, Bethlen Rozália is használta, de a városban lakó Jósika család tagjai (Jósika Antal, majd özvegye) s fiúk, Jósika János és felesége, Bethlen Rozália lánya, Csáky Rozália, vagy testvére, Csáky József is jelentős számú levelet hagyott az utókorra. Ez a családi levelezés az alapja annak, hogy a 18. század közepétől a 19. század első három évtizedéig vizsgálhassam a Kolozsvárra vonatkozó híradásokat.

Előadásomban azt kívánom bemutatni, milyen mélységben és témában közölnek a levelek információkat a kolozsvári hétköznapokról. Természetesen a városban szerzett ingatlanokra vonatkozó hírek nem egyszerűen a ház, telek vásárlására utalnak, hanem annak bővítését is dokumentál(hat)ják, ezért az elindított építkezéseket, az építtetőik ízlésének megfelelő változtatások leírását kiemelten kezelem.

Ugyancsak fontosnak tekintem a családi szokások, ünnepek számba vételét, de a hivatalos ünnepelésre vonatkozó észrevételek csokorba gyűjtését is. Az arisztokrata hölgyek és urak kulturális érdeklődése, szokásai, mecénatúrájának jelei és saját részvétele a kulturális folyamatokban szintén a vizsgálandó területek közé tartoznak.

A családok kapcsolatrendszerének feltárását is elősegíthetik a vizsgált levelek, amelyek a közvetlen családtagokon kívül további kapcsolati szálakat tárnak fel, s utalnak azok jellegére is.

Amennyiben forrás-lehetőség van rá, a vásárlási-ajándékozási szokások feltérképezéséhez is keresem az adatokat, amihez a családtagok kölcsönügyletei, vagy a hagyatéki leltárak adatai is szolgáltatnak adalékokat, háttér-információkat. A levelezésen kívül a fennmaradt fotó és grafikai anyagot is be kívánom vonni a vizsgálatokba.

A gazdag levelezés természetesen más erdélyi (vagy magyarországi) városok jeles alkalmait, társas szokásait is érinti, s ahol a levélíró összevetést is tesz/tehet kolozsvári eseményekkel, azokkal az esetekkel is foglalkozni kívánok.